

Pispalan saunayhdistys ry:n toimintakertomus vuodelta 2018

Yhdistyksen ja Rajaportin saunan perustoiminta

Pispalan saunayhdistys perustettiin vuonna 1989 vaalimaan pispalalaista yleistä saunakulttuuria. Tähän tarkoitukseen yhdistys vuokrasi Tampereen kaupungilta Rajaportin saunan. Kaupunki on yhdistyksen tärkein yhteistyökumppani saunan säilyttämisessä ja ylläpitämisessä.

Vuonna 2018 sauna lämpeni edellisvuoden tapaan yleisölle neljänä päivänä viikossa. Yleisiä saunapäiviä olivat maanantaina (18 – 22), keskiviikkona (18 – 22), perjantaina (15 – 21) ja lauantaina (14 – 22). Saunayhdistyksen jäsenillä on mahdollisuus tulla saunomaan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin tuntia ennen varsinaista aukeamisaikaa (samalla maksulla kuin muutkin asiakkaat).

Saunan hintoja on porrastettu kävijähuippujen tasaamiseksi: maanantain ja keskiviikon pääsymaksu on 6 €, perjantain ja lauantain pääsymaksu on 10 €. Nuoret 6 – 15-vuotiaat 3 €, alle 6-vuotiaat ja nuoremmat ilmaiseksi. Sarjakortin (10 ruksia) hinta on 45 €. Lisäksi on käytössä eläkeläisen, opiskelijan, työttömän sekä varusmies/siviilipalvelijan alennettu sarjakortti 35 €. Sarjakorteista menee ma/ke koko ruksi ja pe/la 1,5 ruksia. Vuosikortin hinta on 330 €/275 € ja puolivuosisikortin 185 €/155 €.

Tilaussauna erikseen lämmitettävänä päivänä maksoi tiistaisin ja torstaisin 390 € sekä sunnuntaisin 460 €. Etusauna-ajat ovat vain maanantaina ja keskiviikkona klo 15 – 17. Jälkisauna-ajat ovat ma, ke, pe ja la 2 tuntia yleisen ajan päätyttyä. Hinta on 170 €

Saunan kävijämäärät

Vuoden aikana yleisinä saunapäivinä kokonaiskävijämäärä laski hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Kävijämäärä 2018 oli noin 20.000 (vuonna 2017 noin 20.500), josta noin kolmannes oli naisia. Naiskävijöiden määrää on pyritty lisäämään mm. ilmaisella naistenpäivän saunalla. Hienoista kasvua on havaittavissa naiskävijöiden määrässä.

Tilaussaunoja oli vuonna 2018 erillisinä päivinä 26 kpl ja yleisten saunapäivien etu- tai jälkisaunoja 35 kpl. Kävijöitä tilaussaunoissa oli arviolta 900 henkilöä.

Hallinto

Saunayhdistyksen vuoden 2017 syyskokouksessa valittiin vuoden 2018 hallitukseen yhteensä 9 jäsentä. Yhdistyksen hallituksen kokoonpano ja tärkeimmät vastuualueet olivat seuraavat:

Ari Johansson (pj. tiedotus)

Kari Tuukkanen (vpj. kunnossapito)

Claudia Rehwagen

Markku Konttinen (tal. hoitaja)

Seppo Taavila (www-sivut)

Irma Rantonen

Matti Lindell

Marja Tuorila Jiri Nieminen

Lisäksi hallituksen kokouksiin ovat osallistuneet säännöllisesti Veikko Niskavaara (isännöinti, sihteeri, tilausseurat ja kunnossapito) sekä tarvittaessa Jouni Kopsa (tilaisuuksien järjestelyt).

Hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Hallituksen alaisuudessa toimi työryhmiä kuten kunnossapito- ja kahvilatyöryhmät. Kirjanpitäjänä toimi Reijo Tykkyläinen sekä toiminnan-tarkastajina Ritva Ojalehto ja Sampo Järvelä.

Saunan hoitajina toimivat vuoden 2018 aikana: Juha Hostikka, Jarno Hänninen, Ilmari Lyymä, Pete Kaila ja Kari Tuukkanen.

Lisäksi saunan kassalla istui yhdyskuntapalvelijoita sekä yhdistyksen jäseniä talkoolaisina. Työllistettynä puutarha ym. pihatyöntekijänä oli osa-aikaisesti keväästä syksyyn Tiina Kiiskinen. Saunan ja kahvilan työllistetyt työntekijät oli palkattu Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistyksen työllistämishankkeen kautta valtion ja kaupungin palkkatukien avulla sekä osittain yhdistyksen omarahoituksella. Osa-aikaisena isännöitsijänä toimi edelleen Veikko Niskavaara. Muita osa-aikaisia työntekijöitä olivat Jarmo Mäkilä ja Mikko Mäkitalo, jotka tekivät sauna-arkistoa.

Saunan kahvila

Saunan piharakennuksessa toimi entiseen tapaan yhdistyksen ylläpitämä kahvila, joka on avoinna aina yleisinä saunapäivinä. Sisällä asiakaspaikkoja on noin 30 ja terassilla 15. Kahvilaa voi myös varata yksityistilaisuuksia varten joko saunan kanssa tai ilman. Kahvilassa oli keskiolutoikeudet ja 1.3.2018 alkaen täydet anniskeluoikeudet sekä kokoustilavarustus, ja sisätilat ovat muunneltavissa kolmeen erilliseen tilaan. Näin kahvila soveltuu niin juhlan kuin esim. kokouksen tapahtumapaikaksi. Yksityistilaisuuksia varten räätälöitiin toiveiden mukaiset yksilölliset tarjoamiset. Tavanomaisen kahvilatarjonnan lisäksi oli myös laaja palkittu valikoima koti- ja ulkomaisia oluita sekä siidereitä.

Kahvilarakennus on yhdistyksellä vuokralla Tampereen kaupungilta ja siitä 4 huonetta on kahvilan käytössä, yksi huone on pesutupa/taukotilana ja yksi huone on toimistokäytössä.

Vuoden 2018 aikana kahvila oli auki normaalisti yleisinä saunapäivinä. Kahvila avasi ovet puoli tuntia ennen saunaa ja sulkeutui puoli tuntia saunan sulkeutumisen jälkeen. Lisäksi kahvilassa oli noin 30 yksityis- ja erikoistilaisuutta: varauksia tilausseurajen yhteydessä, kokouksia, syntymäpäiviä jne.

Työntekijöinä vuoden 2018 aikana olivat: Josefina Venesvirta, Sini Kinnunen, Mika Mäkinen ja Ari Tiihonen sekä tuuraajana tarvittaessa Mark Kenworthy ja Jaana Kiiskinen.

Hieronta ja saunahoidot

Saunan pihapiirissä olevan ns. Ompeliantalon alakerrassa sijaitsevassa hoitotilassa työskentelivät yhdistyksen vuokralaisina hieroja Tuomas Tolpo ja akupunktioterapeutti Siiri Koski.

Yhteistyökumppanina jatkoi myös Katri Gourlay, joka piti toisinaan tiistai-iltaisain saunassa saunajoogaa.

Remontoinnit

Sauna oli suljettuna 29.10. – 9.11. vuosiremontin takia. Ikaalisten IKATA:n rakennusrestauroinnin opiskelijat tekivät saunan sisäkalkituksen totuttuun tapaan harjoitustyönään opettajiensa Esko Huhtalan ja Eija Hesson johdolla.

Kiukaan vuosikorjauksessa vaihdettiin normaaliin tapaan kiuaskivet (n. 1000 kg) sekä massattiin sisäpintoja tulenkestävällä massalla.

Löyly- ja pesutilojen penkit ja selkänojat kunnostettiin ja öljyttiin parafiinilla. Pukuhuoneiden puulattiat hiottiin ja öljyttiin sekä pintoja maalattiin.

Myös kahvilassa tehtiin pintaremonttia ja suursiivoukset kahvion työntekijöiden toimesta. Asiakkaille oli järjestetty korvaava sauna Koskentien saunalle pe 2.11. ja 9.11.

Saunan rakennusten hallinnointi ja yhteistyö kaupungin kanssa

Saunan ja pihan rakennukset omistaa Tampereen kaupunki ja hallinnoi Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka (KITIA) -yksikkö, jonka vuokralaisia ovat yhdistys (sauna ja kahvilarakennus) sekä asukkaat Ompeliantalossa. Rakennusten kunnossapitoa hoidettiin hyvässä yhteistyössä KITIA:n kanssa. Saunarakennuksen kunnossapito kuuluu sopimuksen mukaan kokonaan yhdistykselle, kahvilatalon kunnossapito tehdään yhdessä.

Syksyllä 2015 kaupunginhallituksen liiketoimintajaosto teki päätöksen, että Tilakeskus voi neuvotella saunayhdistyksen kanssa joko saunapihan rakennusten myynnistä saunayhdistykselle tai pitkäaikaisen vuokrasopimuksen teosta kaikista rakennuksista. Neuvotteluja jatkettiin vuonna 2018 ja ne jatkuvat edelleen tavoitteena uusi pitkäaikainen vuokrasopimus. Toistaiseksi jatkamme entisellä vuokrasopimuksella ja se myös jatkuu edelleen, mikäli uusista sopimuksista ei päästä yhteisymmärrykseen.

Yhdistyksellä on vuokralla varastokäytössä myös entinen asuinrakennus osoitteessa Ratakatu 5. KITIA:n kanssa tehdyn vuokrasopimuksen tarkoitus on myös estää rakennukseen kohdistuva ilki-valta sen odottaessa kaavoituksen valmistumista ja päätöksiä tulevasta käytöstä ja kunnostuksesta. Vuokratilana on myös lämmin varastohuone Hyhkyssä.

Yhdistykselle myönnettiin yhdeksättä vuotta kaupungin osaamisen ja elinkeinojen kehittämisen rahoitusta saunan kehittämiseksi kulttuurimatkailukohteena. Rahoitusta käytettiin saunan näkyvyyden lisäämiseen. Myös netin sosiaalisessa mediassa (Facebook ym.) ollaan aktiivisesti mukana.

Yhteistyötä jatkettiin Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiö Tredean Oy:n sekä Visit Tampere Oy -matkailuorganisaation kanssa. Olemme esillä Visit Tampereen matkailijoille suunnatuilla nettisivuilla ja muussa markkinoinnissa mm. messuilla sekä tuotimme niihin omaa lehdistö- ja muuta markkinointimateriaalia.

Saunapääkaupunki-Tampere

Tamperetta tehdään nyt Visit Tampere -matkailuorganisaation toimesta tunnetuksi saunapääkaupunkina. Tampere on saanut sekä kansainvälisen saunaliiton, International Sauna Associationin, että Suomen Saunaseura ry:n puoltavat lausunnot, jotka tukevat kaupungin asemaa saunapääkaupunkina. Saunapääkaupunkiasema perustuu siihen, että Tampereen seudulla on eniten yleisiä saunoja sekä saunojen korkeaan tasoon. Saunapääkaupungiksi julistaminen tapahtui 21.5.2018 Rajaportin saunalla.

Visit Tampere Award -palkinto Rajaportin saunalle

Visit Tampere Award myönnetään taholle, joka on kuluvan vuoden aikana vaikuttanut positiivisesti Tampereen tunnettavuuden lisäämiseen. Palkinto jaettiin vuonna 2018 ensimmäistä kertaa ja se myönnettiin 21.11.2018 yhteisesti Rajaportille ja Tullin saunalle. Perusteena oli molempien ratkaiseva myötävaikutus Tampereen Saunapääkaupunki-nimitykseen.

Asemakaavoitus

Pispalassa on käynnissä asemakaavan uudistus, jonka yhteydessä suunnitellaan tarkemmin myös saunan tontin ja sen ympäristön tulevaa käyttöä ja kehittämistä. Yhdistys on mukana osallisena vaikuttamassa kaavoitukseen. Yhdessä kaupungin KITIA:n kanssa kaavaan vaikutetaan niin että saunan tontin ja ympäristön tulevat kaavamerkinnot mahdollistavat saunan kehittämisen kulttuurimatkailu-kohteena ja mahdollisena opastuspisteenä koko Pispalaan kohdistuvaan kulttuurimatkailuun. Saunan viereiselle tontille Mäkikadun alkuun on tavoitteena saada tätä varten nykyistä parempi ja suurempi paikoitusalue.

Saunan alue kuuluu asemakaavan toiseen osa-alueeseen, jonka kaavaluonnos oli esillä keväällä 2018. Lähetimme kaavoittajalle mielipiteemme, jossa otimme kantaa tarpeeseen säilyttää ja kehittää Mäkikadun paikoitusaluetta sekä toivoimme tontille siitä palaneen talon kaltaisen lisärakennuksen rakennusmahdollisuutta.

Yhteistyötä, vierailuja yms.

Saunayhdistys on vuosien ajan toiminut yhteistyössä Kansainvälisen Savusaunaklubin kanssa tehden tutustumisretkiä muihin saunoihin. Yhteistyötä Suomen saunaseuran ja Kansainvälisen saunaliiton (ISA) kanssa jatkettiin vierailuilla ja kirjeenvaihdolla. Myös Etelä-Viron Vörun maakunnan savusaunakulttuurin ylläpitäjät sekä liettualaisen Pirties akademija - Bath Academyn edustajat vierailivat saunalla.

Osallistuimme kahden edustajan toimesta ISA:n Kansainväliseen Saunakongressiin Tornio-Haaparannassa ja Ruotsin Kukkolankoskella kesäkuussa.

Saunayhdistys on jäsenjärjestönä Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistyksessä (PRKY), joka on korjannut Piiruksi nimetyn Pispalan vanhan Uittoyhdistyksen talon korjausrakentamisen neuvontakeskukseksi. ELY-keskuksen rahoittama PRKY:n Raku-työllistämishanke jatkui edelleen. Sen kautta myös sauna sai palkkatuella työllistettäviä työntekijöitä, mikä helpotti omaa hallinnollista työtämme. PRKY:n kautta saimme myös lisää asiantuntija-apua ja tekijöitä saunan entisöivään kunnossapitoon.

Pispalan muiden yhdistysten kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä mm. erilaisten tapahtumien (kuten ympäristön siivoustalkoot) ja juhlien järjestämisessä.

Saunalla kävi vuoden varrella monia kotimaisten ja ulkomaisten saunan harrastajien vierailijaryhmiä sekä median edustajia tekemässä juttuja ja ohjelmia Rajaportista.

Tapahtumia

Kansainvälisen naistenpäivänä torstaina 8.3. koko sauna oli avoinna ilmaiseksi vain naisille. Päivä oli menestys ja sillä pyrittiin myös saamaan lisää naisasiakkaita normaaleille saunapäiville. Naisten osuus yleisten saunojen kävijöistä onkin viime vuosina hienoisesti noussut ollen nyt noin 35 %.

Suomalaisen saunan päivää juhlistetaan joka vuosi kesäkuun toisena lauantaina. Vuonna 2018 suomalaisen saunan päivä oli 9.6. Pihapiirissä oli monipuolista ohjelmaa kuten telttasauna, pihakeittiö, opastettua vihdansidontaa ja hoitolan palveluita. Ohjelmasta vastasi Jouni Kopsa, joka olikin koonnut saunaan ja Pispalaan sopivan setin.

Torstaina 9.8. vietettiin Tampereen Teatterikesän **Tapahtumien yön** yhteydessä yleisten saunojen iltaa. Rajaportin lisäksi lämpimänä olivat uudet liikesaunat Kuuma ja Tulli sekä Nekalan siirtolapuutarhan sauna ja Veittijärven sauna. Järjestämämme tilausbussi kiersi noin 30 innokkaan saunojan kanssa testaamassa kaikki löylyt päätyen lopuksi Rajaportin tutulle lavolle. Rajaportilla oli myös telttasauna lämmitettynä.

Itsenäisyyspäivän aattona ke 5.12. tarjottiin jäsenille perinteinen ilmainen saunominen.

Sahti- ja olutkulttuuria saunalla

Pispalan saunayhdistys ry on mainiolla tavalla edistänyt tamperelaista olutkulttuuria. Se tarjoaa saunan kahvilassa olutharrastajia ilahduttavan monipuolisen valikoiman oluita. Erityisesti kiitetään erikoisoluiden valikoimaa. Kotimaisten ja ulkomaisten pienpanimoiden tuotteet ovat antaneet kävijöille mahdollisuuden maistella harvemmin saatavilla olevia oluita. Yhdistys on saunan kahvilatoiminnassaan onnistunut mainiolla tavalla yhdistämään sauna- ja olutkulttuurin.

Rajaportin saunan pihapiirissä on jo useana vuonna järjestetty sahdinvalmistuksen Tampereen karsintakilpailu, jonka voittaja pääsee osallistumaan valtakunnalliseen kilpailuun. Vuonna 2018 kilpailu järjestettiin keskiviikkona 20.6.

Maailmantango-festivaalin kanssa yhteistyössä järjestettiin syyskuussa saunan kahvilassa musiikkiesityksen lisäksi olutmaistelutilaisuus.

Tiedottaminen ja julkaisut

Yhdistys ylläpitää omia verkkosivuja osoitteessa www.rajaportinsauna.fi. Sivut päivitettiin usein, joten tiedot tapahtumista ja aukioloajoista ovat olleet hyvin saatavilla. Sivuilta saa perustiedot myös ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, venäjäksi, ranskaksi, italiaksi, espanjaksi, kiinaksi, japaniksi, viroksi ja baskinkielellä.

Yhdistys ylläpitää myös omaa Facebook-sivuaan otsikolla Rajaportin sauna. Siellä voidaan tiedottaa helposti ajankohtaisia asioita sekä käydä keskustelua asiakkaiden ja muiden saunasta kiinnostuneiden kanssa.

Saunan oman postikortin ja postimerkin myyntiä jatkettiin. Samoin Tampereen kehitysmaakaupan meille valmistama Reilunkaupan kahvi ”Löyly-Mokan” myyntiä. Näiden tuotteiden suunnittelusta vastasi Magnus Hofslagare.

Vanhoista saunatuotteista olivat edelleen myynnissä saunapaita, saunakassi, saunahattu sekä Rajaportin historiikkikirja ”Puhraasta tuli”.

Saunan arkiston järjestäminen ja digitointi ja saunaperinteen keruu sekä nettiarkiston rakentaminen jatkuivat. Tavoitteena on julkistaa yleisölle julkinen nettiarkisto vuoden 2019 aikana.

Sauna on ollut mukana kaupungin matkailuorganisaation Tredean järjestämässä matkailu-
tapahtumissa omilla esitteillä sekä Tredean Visit-Tampere -nettimatkailuportaalissa. Yhdistys välittää lehdistölle aineistoa kuten valokuvia vapaasti julkaistavaksi. Kuvia on mennyt suomalaisten lehtien lisäksi eripuolille maailmaa.